

Utrikesutskottets betänkande

1979/80:11

med anledning av motion om stöd till Demokratiska folkrepubliken Yemen, m. m. (avsnittet om PLO)

Motionen

I motionen 1978/79:247 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkandena 3 och 4 föreslås riksdagen

3. att hemställa hos regeringen om att PLO erkänns som det palestinska folkets enda legitima representant och som en följd därav bereda PLO:s representation möjlighet att upprätta ett s. k. förbindelsekontor i Sverige,

4. att hos regeringen hemställa om att Sverige i FN verkar för att Genèvekonferensen om fred i Mellanöstern snarast kommer till stånd och att PLO där ges plats som en fullvärdig förhandlingspartner.

Övriga yrkanden i samma motion har behandlats av utskottet i UU 1978/79:27.

Bakgrund

Under hela efterkrigstiden har situationen i Mellanöstern varit sådan att alla försök att åstadkomma en allomfattande och varaktig fred mellan parterna trotsats. I detta fastlåsta och till synes hopplösa läge framstod för många överenskommelsen i Camp David i september 1978 och det i mars i år ingångna fredsavtalet mellan Israel och Egypten som en löftesrik inledning på en utveckling mot verklig fred, och många regeringar, däribland Sveriges, hälsade avtalen med tillfredsställelse.

Den internationella reaktionen på fredsavtalet mellan Israel och Egypten var dock långtifrån enstämmigt positiv. Flertalet regeringar i arabländerna tog avstånd från avtalet som de karakteriserade som en bilateral uppgörelse mellan Israel och Egypten, vilken inte tog tillräcklig hänsyn till situationen i hela regionen. Kopplingen mellan fredsuppgörelsen om Sinai å ena sidan och de övriga ockuperade territorierna å den andra ansågs alltför svag. Den autonomi för palestinerna som förhandlingarna om Västbanken och Gaza till följd av avtalen skulle kunna leda till låg långt från kravet på en självständig palestinsk stat, menade arabländerna. Ett omnämnande av palestinernas legitima rättigheter återfinns i Camp David-avtalet, men palestinerna gavs ingen självständig roll i förhandlingarna. Den palestinska befrielseorganisationen PLO nämns inte i texterna.

Utskottet

Det har länge varit uppenbart att den palestinska frågan och PLO:s deltagande är avgörande för om förhandlingar om en allomfattande fred skall kunna föras till ett positivt slut. Ett stort antal stater har numera erkänt palestiniernas rätt till en nationell hemvist och utpekat PLO som palestiniernas företrädare. Många regeringar även utanför arabvärlden upprätthåller också mer eller mindre reguljära kontakter med representanter för PLO. Även svenska regeringen har tagit sådana kontakter.

En förändrad syn på den palestinska frågan och en förändrad roll för PLO har också understrukt behovet av att de säkerhetsrådsresolutioner – 242 och 338 – som hittills legat till grund för förhandlingar om fred i Mellanöstern utvidgas till att omfatta även ett erkännande av palestiniernas legitima nationella rättigheter.

I ett interpellationssvar om Mellanöstern i riksdagen den 19 november 1979 uppehöll sig utrikesminister Ullsten bl. a. vid den palestinska frågan och PLO:

Säkerhetsrådets resolutioner 242 och 338 måste utgöra grundvalen för en fredlig lösning. Det har emellertid länge stått klart att dessa resolutioner är otillräckliga. Resolutionerna måste kompletteras med ett erkännande av det palestinska folkets legitima nationella rättigheter. Vi skulle välkomna att FN:s säkerhetsråd fattar beslut om en sådan komplettering.

För att en lösning i enlighet med dessa principer skall kunna uppnås, krävs emellertid även ett erkännande från palestinierna av Israels rätt till existens, liksom ett erkännande från Israel av palestiniernas rätt till självbestämmande.

En slutlig fredsuppgörelse kan bli allomfattande och varaktig endast om alla berörda parter, däribland PLO, deltar i denna.

Den nuvarande svenska regeringen har, liksom den förra, inställningen att palestinierna måste vara representerade i alla förhandlingar som rör deras framtid. Vi anser att PLO är den mest representativa talesmannen för palestinierna.

Utskottet delar denna bedömning. I förhandlingar om det palestinska folkets framtid måste det palestinska folket självt delta. Det finns i dag inte någon annan än PLO som kan betraktas som talesman för hela det palestinska folket.

Denna ståndpunkt är emellertid inte liktydig med ett formellt erkännande av PLO som medför möjlighet för PLO att upprätta ett s. k. förbindelsekontor i Sverige. I 1961 års Wienkonvention om diplomatiska förbindelser förekommer inte beteckningen förbindelsekontor.

Däremot har PLO sedan 1975 ett informationskontor i Stockholm. Ett sådant kontor kan upprättas utan tillstånd av svenska myndigheter förutsatt att den verksamhet som bedrivs följer svenska lagar och författningar. Informationskontor har inte diplomatisk status.

Yrkandet 3 i motionen avstyrks därmed.

I yrkandet 4 hemställs att Sverige i FN verkar för att Genèvekonferensen om fred i Mellanöstern snarast kommer till stånd och att PLO där ges plats som en fullvärdig förhandlingspartner.

I det dödläge som rådde före den egyptiska presidenten Sadats förhandlingskontakt med Israel för två år sedan, stödde Sverige tanken på ett återinkallande av Genèvekonferensen. F. n. saknar emellertid tanken på en ny Genèvekonferens aktualitet.

Yrkandet 4 i motionen avstyrks därmed.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår yrkandena 3 och 4 i motionen 1978/79:247.

Stockholm den 29 november 1979

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), Gertrud Sigurd-
sen (s), Anders Ljunggren (c), Sture Palm (s), Olle Göransson (s), Ingrid
Sundberg (m), Mats Hellström (s), Per-Olof Strindberg (m), Jan Bergqvist (s),
Sture Korpås (c), Carl Lidbom (s), Björn Molin (fp), Axel Andersson (s) och
Paul Grabö (c).

